T096 ATĐ 8 (13) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q52-Kiền Độ Tri-Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 52 275

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 52

Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

Phaåm 2: THA TAÂM TRÍ, Phaàn 4

Sanh töû cuûa ta ñaõ heát, laø taän ñôøi quaù khöù, taän ñôøi vò lai, hay taän ñôøi hieän taïi maø noùi sanh töû cuûa ta ñaõ heát? Neáu taän ñôøi quaù khöù thì ñôøi quaù khöù ñaõ dieät. Neáu taän ñôøi vò lai, thì ñôøi vò lai chöa ñeán. Neáu taän ñôøi hieän taïi, thì ñôøi hieän taïi khoâng döøng? Ñaùp: Neân noùi raèng: cuøng taän söï sanh töû cuûa ba ñôøi. Vì sao? Vì söï sanh töû noùi ôû ñaây chính laø boán aám cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Haønh giaû trong ba ñôøi, ñeàu thaáy roõ, neân coù theå lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Kinh Phaät noùi: Maâu-ni nhaän thaáy söï sanh töû töû ñaõ heát. Cuõng neâu leân caâu hoûi naày: Vì thaáy söï sanh töû töû ôû quaù khöù, söï sanh töû töû ôû vò lai, söï sanh töû töû ôû hieän taïi ñeàu ñaõ heát, neân noùi laø söï sanh töû töû heát. Ñaùp: Neân noùi raèng: Nhaän thaáy sinh töû vò lai ñaõ heát. Vì sao? Vì ngöôøi tu haønh, tu taát caû haïnh khoå Phaïm haïnh, ñeàu laø ngaên döùt söï sanh töû töû trong vò lai. Nhö ngöôøi coù ba aùch naïn: 1. Ñaõ thoï. 2. Ñang thoï. 3. Seõ nhaän laáy. - Ñaõ thoï: Laø thoï roài. Nay thoï: Laø ñaõ nhaãn thoï. Seõ thoï: Neáu duøng cuûa caûi, hoaëc nhaân nôi söùc cuûa doøng hoï thaân thích taïo ra caùc phöông tieän, nhaèm döùt söï sanh töû ôû ñöông lai. Haønh giaû cuõng theá, quaù khöù khoâng duïng coâng, ñaõ dieät, söï sanh töû hieän taïi seõ nhaän chòu roài, söï sanh töû ôû vò lai, duøng chaùnh phöông tieän ñeå dieät, khieán cho khoâng bao giôø

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 52 276

sinh nöõa. Söï sinh coù nhieàu thöù: Hoaëc noùi: Luùc vaøo thai meï goïi laø sinh, hoaëc noùi: Khi ra khoûi thai meï goïi laø sinh. Hoaëc noùi: Thôøi gian naêm aám goïi laø sinh, hoaëc noùi: Phaàn ít cuûa haønh aám baát töông öng goïi laø sinh. Hoaëc noùi: Boán aám cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù goïi laø sinh. Choã naøo noùi luùc

vaøo thai meï goïi laø sinh? Nhö kinh noùi: Söï sinh xuaát hieän ôû moïi nhaø, moïi nôi. Khi ra khoûi thai meï goïi laø sinh: nhö noùi: Boà-taùt sinh roài lieàn ñi baûy böôùc. Noùi thôøi gian ñuû naêm aám goïi laø sinh: Nhö noùi: Coù duyeân sinh. Noùi haønh aám baát töông öng goïi laø sinh: Nhö noùi: Khoaûng moät saùt- na, caùi gì khôûi? Ñoù laø sinh. Noùi boán aám cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù goïi laø sinh: Nhö trong ñaây ñaõ noùi: Söï sinh cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp. Vì laäp ñaïo Höõu hoïc, goïi laø phaïm haïnh ñaõ laäp, hay vì laäp ñaïo Voâ hoïc, goïi laø phaïm haïnh ñaõ laäp? Ñaùp: Ñaõ laäp ñaïo Höõu hoïc, goïi laø phaïm haïnh. Ñaõ laäp ñaïo Voâ hoïc, goïi laø nay laäp. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, nghóa laø: Ñaõ döùt tröø taát caû phieàn naõo goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong. Laïi nöõa, roát raùo döùt heát taát caû coõi, roát raùo döùt saïch taát caû söï sanh töû, roát raùo döùt heát taát caû phaùp sinh töû taêng tröôûng, goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong. Khoâng thoï haäu höõu: Laø noùi veà trí Voâ sinh. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Neáu khoâng döùt tröø phieàn naõo, thì khoâng goïi laø sinh töû ñaõ heát. Neáu ñaõ döùt tröø phieàn naõo thì goïi laø sinh töû ñaõ heát. Neáu khoâng döùt tröø phieàn naõo, thì seõ khoâng goïi laø phaïm haïnh ñaõ laäp. Neáu ñaõ döùt tröø phieàn naõo thì goïi laø phaïm haïnh ñaõ laäp. Neáu khoâng döùt tröø phieàn naõo, thì khoâng goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong. Neáu ñaõ döùt tröø phieàn naõo thì goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong. Neáu khoâng döùt tröø phieàn naõo thì goïi laø thoï haäu höõu. Neáu ñaõ döùt tröø phieàn naõo thì goïi laø khoâng thoï haäu höõu. Hoûi: Taát caû A-la-haùn khoâng phaûi ñeàu ñöôïc trí voâ sinh. Vì trong Nhaát thieát Kinh ñeàu noùi laø khoâng thoï haäu höõu? Ñaùp: Phaät noùi laø ngöôøi caên cô nhaïy beùn töông öng vôùi kinh. Nhöng ngöôøi bieân taäp kinh phaùp thì cho raèng trong Nhaát thieát kinh ñeàu noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Caùc Toân giaû bieân taäp phaùp ñeàu coù trí nguyeän, trí voâ ngaïi ñeå quaùn saùt chuùng sinh. Neáu ngöôøi caên cô nhaïy beùn töông öng

vôùi kinh thì noùi. Veà sau coù ngöôøi trì tuïng kinh khoâng kheùo, cho laø trong Nhaát thieát Kinh ñeàu noùi nhö vaäy. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Taát caû A-la-haùn ñeàu khoâng thoï haäu höõu. Hoûi: Caùc vò A-la-haùn naøo tu hai thöù tueä? Caùc A-la-haùn naøo tu ba thöù tueä? Ñaùp: Hoaëc coù A-la-haùn taâm giaûi thoaùt, tueä kheùo giaûi thoaùt. Hoaëc coù A-la-haùn taâm kheùo giaûi thoaùt, tueä khoâng kheùo giaûi thoaùt. Neáu taâm kheùo giaûi thoaùt, tueä kheùo giaûi thoaùt thì seõ tu ba thöù tueä. Neáu taâm kheùo giaûi thoaùt, tueä khoâng kheùo giaûi thoaùt, thì seõ tu hai thöù tueä. Laïi nöõa, hoaëc coù A-la-haùn duøng khoå trí, taäp trí, ñeå döùt heát kieát cuûa ba coõi. Hoaëc coù A-la-haùn duøng dieät trí, ñaïo trí ñeå döùt tröø heát kieát cuûa ba coõi. Neáu A-la-haùn naøo duøng khoå trí, taäp trí ñeå döùt heát kieát ba coõi thì seõ tu ba thöù tueä. Neáu duøng dieät trí, ñaïo trí, ñeå döùt heát kieát ba coõi thì seõ tu hai thöù tueä. Laïi nöõa, hoaëc coù A-la-haùn duøng Khoâng, Khoå, taäp, tam-muoäi Voâ nguyeän döùt heát kieát ba coõi. Hoaëc coù ngöôøi duøng ñaïo voâ töôùng, tam-muoäi Voâ nguyeän ñeå döùt heát kieát ba coõi. Neáu duøng Khoâng, Khoå, taäp, tam-muoäi Voâ nguyeän ñeå dieät tröø kieát ba coõi thì seõ tu ba thöù tueä.

Neáu duøng ñaïo voâ töôùng, tam-muoäi Voâ nguyeän ñeå dieät heát kieát ba coõi thì seõ tu hai thöù tueä. Laïi nöõa, hoaëc coù A-la-haùn vì ñònh nhaäp Thaùnh ñaïo. Hoaëc coù A- la- haùn vì tueä nhaäp vaøo Thaùnh ñaïo. Neáu ngöôøi vì ñònh nhaäp Thaùnh ñaïo thì seõ tu ba thöù tueä. Nhö ñaïo ñònh, ñaïo tueä, ñaïo ñònh nhieàu ñaïo tueä nhieàu, ñaïo muoán coù theå ñònh, ñaïo muoán coù theå tueä, caên taùnh chaäm luït, caên cô nhaïy beùn, söùc cuûa duyeân, söùc cuûa nhaân, cuõng noùi gioáng nhö theá. Laïi nöõa, hoaëc coù A-la-haùn duøng ñònh ñeå tu taâm, duøng tueä ñeå ñöôïc giaûi thoaùt thì seõ tu hai thöù tueä. Hoaëc coù A-la-haùn duøng tueä ñeå tu taâm, duøng ñònh ñeå ñöôïc giaûi thoaùt thì seõ tu ba thöù tueä. Laïi nöõa, neáu ñöôïc traïng thaùi vaéng laëng cuûa noäi taâm, khoâng ñöôïc phaùp quaùn tueä. Hoaëc coù ngöôøi ñöôïc söï vaéng laëng noäi taâm, cuõng ñöôïc phaùp quaùn tueä. Ngöôøi tröôùc: Tu hai thöù tueä, ngöôøi sau tu ba thöù tueä. Laïi nöõa, neáu ngöôøi ñaõ thaønh töïu boán phaùp thì raát ít coù. Boán phaùp ñoù laø: 1. Gaàn guõi thieän trí thöùc. 2. Nghe phaùp vôùi thieän trí thöùc. 3. Beân trong chaùnh tö duy.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 52 278

4. Tu haønh ñuùng phaùp. Neáu ngöôøi thaønh töïu hai thöù phaùp ñaàu thì seõ tu hai thöù tueä, neáu ngöôøi ñaõ thaønh töïu hai thöù phaùp sau thì seõ tu ba thöù tueä. Laïi nöõa, hoaëc coù ngöôøi nghe phaùp nhieàu töø ngöôøi khaùc, hoaëc coù ngöôøi beân trong chaùnh tö duy nhieàu. Neáu theo ngöôøi khaùc nghe phaùp nhieàu thì seõ tu hai thöù tueä. Neáu beân trong chaùnh tö duy nhieàu, thì seõ tu ba thöù tueä. Hoaëc coù ngöôøi caên thieän voâ tham nhieàu, hoaëc coù ngöôøi caên thieän voâ si nhieàu. Neáu caên thieän voâ tham nhieàu, thì seõ tu hai thöù tueä, neáu ngöôøi caên thieän voâ si nhieàu, thì seõ tu ba thöù tueä. Söï sinh töû cuûa ta ñaõ heát, laø noùi taän trí. Phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, khoâng thoï haäu höõu, laø noùi Trí voâ sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Söï sinh töû cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, laø noùi taän trí. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong khoâng thoï haäu höõu laø noùi trí voâ sinh. Laïi nöõa, söï sanh töû töû cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi taän trí. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi trí voâ sinh. Hoûi: Khoâng coù hai taän trí cuûa A-la-haùn sau saùt-na khôûi Trí voâ sinh, huoáng chi laø nhieàu! Vì sao noùi nhö theá: Noùi söï sanh töû cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, laø taän trí? Ñaùp: Tuy laø moät saùt-na, nhöng vì coù ba thöù nghóa neân noùi nhö theá. Toân giaû Ba-xa noùi: Noùi nhö theá laø khoâng noùi veà taän trí, khoâng noùi veà Trí voâ sinh, khoâng noùi chaùnh kieán Voâ hoïc. Ñaáy laø lôøi khen ngôïi A- la-haùn, vì sinh töû cuûa A-la-haùn ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, khoâng thoï haäu höõu. Laïi nöõa, noùi sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi taän trí. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi ñaïo trí. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, laø noùi dieät trí. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi trí voâ sinh. Laïi nöõa, noùi söï sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi bieát Taäp. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi bieát ñaïo. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi bieát dieät. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi bieát khoå. Noùi ñeàu taùc chöùng cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, noùi söï sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi döùt Taäp. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi tu ñaïo. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi

chöùng dieät, khoâng thoï haäu höõu laø noùi bieát Khoå. Laïi nöõa, noùi söï sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi döùt nhaân. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi Tu ñaïo, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi ñöôïc quaû. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi bieát Theå.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 52 279

Laïi nöõa, noùi sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi taäp trí. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi ñaïo trí. Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi dieät trí. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi khoå trí. Laïi nöõa, noùi söï sanh töû cuûa ta ñaõ heát laø noùi Taäp voâ nguyeän. Phaïm haïnh ñaõ laäp laø noùi Ñaïo voâ nguyeän. vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong laø noùi voâ töôùng. Khoâng thoï haäu höõu laø noùi Khoâng vaø Khoå voâ nguyeän. Hoûi: Vì sao noùi taän trí? Vì duyeân heát neân goïi laø taän trí, hay vì phieàn naõo ñeàu sinh trong thaân neân goïi laø taän trí? Neáu do duyeân heát goïi laø taän trí thì dieät trí leõ ra laø taän trí? Coøn neáu vì phieàn naõo ñeàu sinh trong thaân goïi laø taän trí thì trí voâ sinh, chaùnh kieán Voâ hoïc leõ ra cuõng laø taän trí? Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì phieàn naõo ñeàu sinh trong thaân neân goïi laø taän trí. Hoûi: Neáu vaäy thì trí voâ sinh, chaùnh kieán Voâ hoïc, leõ ra laø taän trí? Ñaùp: Neáu trí ôû luùc ñaàu, taát caû ñeàu coù thì goïi laø taän trí. Chaùnh kieán Voâ hoïc, duø taát caû ñeàu coù nhöng laïi khoâng ôû luùc ñaàu. Trí voâ sinh khoâng ôû luùc ñaàu, cuõng chaúng phaûi taát caû ñeàu coù. Coøn taän trí ôû luùc ñaàu vaø taát caû ñeàu coù. Hoûi: Ngoaøi möôøi saùu haïnh Thaùnh laïi coù tueä voâ laäu, sao ôû ñaây khoâng hoûi? Ñaùp: Ñaõ noùi roäng nhö trong Kieàn-ñoä Taïp. Theá naøo laø minh hoïc? Theá naøo laø trí hoïc? Theá naøo laø minh Voâ hoïc? Theá naøo laø trí Voâ hoïc? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Theá gian ñaõ duøng caùc thöù luaän theá tuïc, cho ñoù laø minh maø khoâng bieát minh chaân thaät. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi veà nghóa minh chaân thaät neân soaïn luaän naày. Laïi coù ngöôøi noùi: Sôû dó soaïn luaän naày, vì ñaây laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Phaät baûo Cö só! Nhö oâng ñaõ duøng trí hoïc, kieán hoïc, minh hoïc, thaáy boán Thaùnh Ñeá. Nay, ñoàng töû Da-xa naày, cuõng duøng trí Voâ hoïc, kieán Voâ hoïc, minh Voâ hoïc ñeå thaáy boán Thaùnh Ñeá, seõ khoâng coøn ôû nhaø Cö só ñeå thoï vui naêm duïc nöõa! Kinh Phaät duø noùi nhö vaäy nhöng khoâng phaân bieät roäng. Kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän naày. Nay vì muoán phaân bieät roäng, neân soaïn luaän naày. Theá naøo laø minh hoïc? Ñaùp: Laø tueä hoïc. Theá naøo laø trí hoïc?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 52 280

Ñaùp: Laø taùm trí hoïc. Theá naøo laø minh Voâ hoïc? Ñaùp: Laø tueä Voâ hoïc. Theá naøo laø trí Voâ hoïc? Ñaùp: Laø taùm trí Voâ hoïc, goàm boán phaùp trí vaø boán tyû trí. Ñaây laø theå taùnh cuûa minh cho ñeán noùi roäng. Veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø minh? Minh coù nghóa gì? Ñaùp: Nhaän thöùc roõ veà nghóa laø nghóa minh. Hoûi: Neáu nhaän thöùc roõ veà nghóa laø nghóa minh thì tueä höõu laäu thieän cuõng nhaän thöùc roõ veà nghóa, vaäy cuõng laø nghóa minh sao? Ñaùp: Neáu ñoái vôùi boán chaân ñeá, nhaän thöùc roõ, roát raùo roõ, khoâng sinh ñieân ñaûo. Noùi roäng nhö trong Kieàn-ñoä Taïp. Hoûi: Neáu tueä höõu laäu thieän khoâng goïi

laø minh thì laøm sao hieåu ñöôïc kinh Phaät? Nhö noùi: Voâ hoïc coù ba thöù minh: 1. Minh chöùng theá trí nhôù laïi ñôøi tröôùc cuûa baäc Voâ hoïc. 2. Minh chöùng trí sinh töû cuûa baäc Voâ hoïc. 3. Minh chöùng trí laäu taän cuûa baäc Voâ hoïc. Ñaùp: Vì coù phaàn ít theá duïng cuûa minh, neân goïi laø minh. theá naøo laø phaàn ít minh? Traùi vôùi phieàn naõo, cuõng khoâng coù phieàn naõo xen laãn, goïi laø phaàn ít minh. Laïi nöõa, hai minh naày coù theå sinh, coù theå thuaän theo nôi thaät nghóa minh voâ laäu neân goïi laø Minh. Cho neân, Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Minh voâ laäu cuûa nghóa thaät thöù nhaát, laø laäu taän minh. Hai minh coøn laïi vì coù theå sinh minh naày neân goïi laø minh. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, bieát ñöôïc phaùp taêng tröôûng cuûa bôø meù tröôùc. Minh chöùng cuûa trí sinh töû, bieát ñöôïc phaùp taêng tröôûng cuûa bôø meù sau. Minh chöùng cuûa trí laäu taän bieát ñöôïc phaùp vaéng laëng cuûa Nieát-baøn. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø cuõng noùi raèng: Minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc bieát chuùng sinh naày maát ôû choã kia, ñeán sinh ôû ñaây, theo phaùp noái tieáp nhau cuûa nhaân quaû ñôøi quaù khöù. Minh chöùng trí sinh töû bieát ñöôïc chuùng sinh naày, ñaõ gaây ra nghieäp nhö theá seõ sinh vaøo xöù kia, theo phaùp noái tieáp nhau cuûa nhaân quaû vò lai. Minh chöùng trí laäu taän bieát ñöôïc chuùng sinh naày nhôø ñaïo nhö theá, coù theå laø phaùp roát raùo cuûa nhaân quaû laäu taän. Ñoù goïi laø minh cuûa nghóa thaät ñeä nhaát. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, giaùc bieát raát roõ veà vieäc cuûa ñôøi quaù khöù.

Minh chöùng trí sinh töû, giaùc bieát raát roõ veà vieäc cuûa ñôøi vò lai. Minh chöùng trí laäu taän, giaùc bieát raát roõ veà Nieát-baøn voâ vi. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc seõ döùt tröø nhöõng voâ tri ñen toái cuûa quaù khöù. Minh chöùng trí sinh töû seõ döùt boû nhöõng voâ tri ñen toái ôû vò lai. Minh chöùng laäu taän seõ döùt boû nhöõng voâ tri ñen toái cuûa Nieát-baøn. Hoûi: Vì sao trong saùu thoâng, ba laäp minh, ba khoâng laäp minh? Ñaùp: Thaân thoâng laø phaùp coâng xaûo. Thieân nhó thoâng chæ nghe aâm thanh maø thoâi. Tha taâm trí thoâng duyeân vôùi phaùp cuûa töôùng khaùc nhau. Ba minh naày coù theå thuaän theo phaùp chaùn lìa, coù theå döùt boû sinh töû, thuaän theo phaùp thieän, coù theå ñaït ñeán Nieát-baøn. Hoûi: Ba minh naày laøm sao coù theå thuaän theo phaùp chaùn lìa, coù theå lìa boû sinh töû, thuaän theo phaùp thieän, coù khaû naêng ñeán Nieát-baøn? Ñaùp: Minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc thaáy ñöôïc vieäc cuûa ñôøi quaù khöù, raát sinh chaùn lìa. Minh chöùng trí sinh töû thaáy ñöôïc vieäc ôû ñôøi vò lai, raát sinh chaùn lìa. Vì chaùn lìa, neân minh chöùng trí laäu taän coù theå thöïc haønh chaùnh quaùn, döùt tröø phieàn naõo. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc bieát ñöôïc voâ soá caùc thöù nhaân noái tieáp nhau trong quaù khöù. Minh chöùng trí sinh töû thaáy aám vò lai cuûa caùc chuùng sinh, nhö vi traàn phaân taùn, raát sinh chaùn lìa. Minh chöùng trí laäu taän coù theå thöïc haønh chaùnh quaùn, döùt tröø phieàn naõo. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc bieát ñöôïc trong quaù khöù coù nhöõng vieäc suy naõo cuûa töï thaân, raát sinh chaùn lìa. Minh chöùng trí sinh töû thaáy ñöôïc ôû vò lai nhöõng vieäc suy naõo cuûa tha thaân, raát sinh chaùn lìa. Do

chaùn lìa neân minh chöùng trí laäu taän coù khaû naêng thöïc haønh chaùnh quaùn, döùt döùt moïi phieàn naõo. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc tröø ngu ôû höõu. Minh chöùng trí sinh töû tröø ngu cuûa chuùng sinh. Minh chöùng trí laäu taän tröø ngu cuûa phaùp. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc ñoái trò vôùi thöôøng kieán. Minh chöùng trí sinh töû ñoái trò ñoaïn kieán. Minh chöùng trí laäu taän ñoái trò hai beân, truï trong trung ñaïo. Laïi nöõa, minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc coù theå sinh khoâng. Minh chöùng trí sinh töû coù theå sinh voâ nguyeän. Minh chöùng trí laäu taän coù theå sinh voâ töôùng. Do nhöõng nghóa nhö cho neân ba minh naày, thuaän theo phaùp chaùn lìa, coù theå boû sinh töû, thuaän theo phaùp thieän, höôùng veà Nieát-baøn. Kinh Taäp Phaùp noùi: Coù ba thöù minh Voâ hoïc, ñoù laø minh chöùng trí

nhôù laïi ñôøi tröôùc, minh chöùng trí sinh töû, minh chöùng trí laäu taän. Hoûi: Theá naøo laø minh chöùng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc cuûa baäc Voâ hoïc? Ñaùp: Laø trí Voâ hoïc nhaän bieát sinh töû cuûa chuùng sinh laø phaùp noái tieáp nhau. Hoûi: Theá naøo laø minh chöùng trí sinh töû cuûa baäc Voâ hoïc? Ñaùp: Trí Voâ hoïc bieát roõ nghieäp laø do caùc chuùng sinh ñaõ töï gaây ra. Hoûi: Theá naøo laø minh chöùng trí laäu taän cuûa baäc Voâ hoïc? Ñaùp: Laø trí Voâ hoïc ñaõ döùt heát laäu. Hoûi: Minh chöùng trí laäu taän noùi Voâ hoïc, naày coù theå nhö theá. Hai minh coøn laïi laø Phi hoïc Phi Voâ hoïc, vì sao laïi noùi laø minh Voâ hoïc? Ñaùp: Kinh Taäp Phaùp neân noùi raèng: Ngöôøi Voâ hoïc coù ba minh nhöng khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Hai minh duø laø Phi hoïc Phi Voâ hoïc, nhöng do trong thaân ngöôøi Voâ hoïc naày coù theå chöùng ñaéc, neân cuõng goïi laø Voâ hoïc. Nhö Luaän Thi Thieát noùi: tam-muoäi coù hai thöù: 1. Laø Thaùnh. 2. Chaúng phaûi Thaùnh. Tam-muoäi cuûa Thaùnh coù ba thöù: 1. Höõu laäu thieän. 2. Voâ laäu. 3. Voâ kyù khoâng aån moät. Tam-muoäi höõu laäu thieän, vì thieän neân goïi laø Thaùnh, khoâng do voâ laäu. Tam-muoäi voâ laäu vì thieän, vì voâ laäu neân goïi laø Thaùnh. Tam-muoäi voâ kyù khoâng aån moät cuõng chaúng phaûi thieän, cuõng chaúng phaûi voâ laäu, maø goïi laø Thaùnh, laø vì trong thaân cuûa baäc Thaùnh naày coù theå chöùng ñaéc neân goïi laø Thaùnh. Hai minh kia cuõng theá. Hoûi: Vì sao trong thaân ngöôøi Voâ hoïc ñöôïc laäp minh, coøn trong thaân ngöôøi Höõu hoïc khoâng laäp minh? Ñaùp: Do nghóa cuûa minh vöôït hôn. Neáu duøng phaùp maø noùi thì phaùp Voâ hoïc cao hôn phaùp Höõu hoïc. Neáu noùi theo ngöôøi thì ngöôøi Voâ hoïc cao hôn ngöôøi Höõu hoïc. Laïi nöõa, vì khoâng xen laãn voâ minh neân goïi laø Minh. Tueä trong thaân ngöôøi Höõu hoïc vì coøn xen laãn voâ minh, neân khoâng goïi laø Minh. Trí laäu taän hieän coù trong thaân Nhö lai coù boán vieäc: 1. Goïi laø thoâng. 2. Goïi laø minh. 3. Goïi laø löïc. 4. Goïi laø thò hieän.

Thoâng laø laäu taän thoâng. Minh laø laäu taän minh. Löïc laø laäu taän löïc. thò hieän laø hieän ra ñeå noùi phaùp. Trí laäu taän cuûa Bích-chi Phaät, Thanh vaên Voâ hoïc goàm ba vieäc: 1. Laø laäu taän thoâng. 2. Laø laäu taän minh. 3. Laø thò hieän

chaúng phaûi löïc. Taát caû trí nhôù laïi ñôøi tröôùc vaø trí sinh töû trong thaân Nhö lai goàm ba vieäc: 1. Laø Thoâng. 2. Laø Minh. 3. Laø Löïc. Chaúng phaûi thò hieän. Bích-chi Phaät, Thanh vaên Voâ hoïc veà trí nhôù laïi ñôøi tröôùc vaø trí sinh töû hieän coù goàm hai vieäc: Laø Thoâng vaø Minh. Chaúng phaûi löïc, chaúng phaûi thò hieän. Trí sinh töû, trí nhôù laïi ñôøi tröôùc hieän coù trong thaân ngöôøi Höõu hoïc, coù moät vieäc, ñoù laø thoâng, chaúng phaûi minh, chaúng phaûi löïc, chaúng phaûi thò hieän. Hoûi: Trí hieän coù trong thaân Nhö lai ñöôïc laäp laø löïc, chaúng phaûi trí trong thaân Bích-chi Phaät vaø Thanh vaên hay sao? Ñaùp: Nghóa khoâng coù chöôùng ngaïi laø nghóa löïc. Trí cuûa Bích-chi Phaät vaø Thanh vaên vì coøn bò chöôùng ngaïi do voâ trí, neân chaúng phaûi Löïc. Nghe noùi: Phaät, Theá toân vaø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát cuøng kinh haønh ôû moät choã. Coù moät chuùng sinh ñeán nôi ñoù. Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi- phaát: Ngaøi haõy quaùn chuùng sinh naày töø nôi naøo ôû ñôøi quaù khöù cuøng ñeán ôû chung nôi ñaây? Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát lieàn duøng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc cuûa Sô thieàn ñeå quaùn saùt nhöng khoâng bieát cho ñeán duøng trí nhôù laïi ñôøi tröôùc cuûa ñeä Töù thieàn ñeå quaùn, cuõng khoâng bieát. Toân giaû lieàn xuaát ñònh, baïch Phaät: Con ñaõ quaùn chuùng sinh naày, nhöng ñeàu khoâng theå thaáy bieát laø töø nôi naøo ñeán!? Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Taát caû Trí kieán cuûa Bích-chi Phaät vöôït hôn caùc thaày, laïi vöôït hôn taát caû trí kieán cuûa Bích-chi Phaät, taát caû trí kieán cuûa Phaät nhaän bieát chuùng sinh ñoù ñaõ töø theá giôùi aáy sinh ñeán coõi naày! Sau ñoù, Ñöùc Theá toân vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát laïi cuøng kinh haønh ôû moät nôi. Luùc aáy, coù moät ngöôøi qua ñôøi, Ñöùc Theá toân thaáy vaäy baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: OÂng coù theå quaùn ngöôøi naày xem oâng ta sinh ñeán

xöù naøo? Toân giaû Xaù-lôïi-phaát lieàn duøng thieân nhaõn cuûa Sô thieàn ñeå quaùn saùt ngöôøi ñoù, nhöng khoâng theå thaáy, cho ñeán khôûi thieân nhaõn cuûa ñeä Töù thieàn ñeå quaùn saùt cuõng vaãn khoâng thaáy. Toân giaû xuaát ñònh baïch Phaät: Con ñaõ duøng thieân nhaõn ñeå quaùn saùt ngöôøi naày, nhöng vaãn khoâng bieát oâng ta sinh veà xöù naøo? Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Vöôït quaù caûnh giôùi ñöôïc nhaän bieát cuûa Bích-chi Phaät, coõi nöôùc ñoä aáy, ngöôøi naày seõ sinh veà coõi nöôùc ñoù. Hoûi: Ñöùc Nhö lai taát caû trí nhôù laïi ñôøi tröôùc vaø trí sinh töû toát ñeïp hôn heát, coù theå nhö theá. Coøn nhö trí laäu taän cuûa Phaät thì Thanh vaên, Bích-chi Phaät cuõng vaäy. Vì sao trí laäu taän cuûa Phaät laäp löïc, chaúng phaûi Thanh vaên, Bích-chi Phaät? Ñaùp: Trí laäu taän cuûa Phaät cuõng vi dieäu, thuø thaéng. Taát caû trí laäu taän trong thaân Nhö lai, taùnh cuûa chuùng nhaïy beùn, maïnh meõ, neáu duyeân vôùi phieàn naõo thì phieàn naõo lieàn döùt. Coøn trí laäu taän cuûa Bích-chi Phaät, Thanh vaên thì khoâng nhaïy beùn, maïnh meõ, thöôøng duyeân vôùi phieàn naõo thì phieàn naõo môùi döùt. Ví nhö hai ngöôøi chaët caây: Moät ngöôøi khoûe maïnh laïi duøng buùa beùn. Coøn ngöôøi noï thì taùnh yeáu ôùt, laïi duøng buùa luït. Maëc duø caû hai ñeàu chaët caây, nhöng ngöôøi khoûe maïnh laïi duøng buùa beùn, ñöông nhieân seõ chaët nhanh hôn ngöôøi taùnh yeáu ôùt laïi duøng buùa luït. Trí laäu taän cuûa Phaät cuõng gioáng nhö theá. Chaúng phaûi trí laäu taän do thaân mình hieän coù goïi laø löïc, maø laø laøm theá naøo

khieán cho caùc chuùng sinh kia caùc laäu ñeàu ñöôïc döùt heát môùi goïi laø Löïc. Chæ Ñöùc Theá toân môùi bieát chuùng sinh naày do Thoâng khoå chaäm môùi coù theå döùt heát laäu, chuùng sinh kia do thoâng vui nhanh, môùi coù theå döùt heát laäu. Ñoù goïi laø Löïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.